

**Міністерство освіти і науки
Житомирський державний університет імені Івана Франка**

Олена ГОРДІЄНКО

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ
для самоконтролю оволодіння студентами
закладів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта
освітньої компоненти
«Сучасна українська мова з практикумом»

Житомир – 2023

УДК 371.13(076)

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 6 від «31» березня 2023 року)

Рецензенти:

Білоус Б.П. – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теоретичної та прикладної лінгвістики Державного університету «Житомирська політехніка».

Климова К.Я. – доктор педагогічних наук, професор, в.о.завідувача кафедри іноземних мов Поліського національного університету.

Мірошниченко О.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри професійно-педагогічної, спеціальної освіти, андрагогіки і управління Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Г 60 Гордієнко О.А. Тестові завдання для самоконтролю з оволодіння студентами закладів вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта освітньою компонентою «Сучасна українська мова з практикумом»: методичні матеріали. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2023. 63 с.

Тестові завдання розроблено для самоконтролю оволодіння студентами обов'язковою освітньою компонентою підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта «Сучасна українська мова з практикумом». Тестові завдання розроблено у відповідності з чинними навчальними програмами та побудовано за принципом програмованої перевірки знань з усіх модулів курсу, що дозволяє перевірити, наскільки повно засвоєний матеріал студентами. Завдання в тестовій формі можуть бути застосовані для реалізації функції навчальної і контролю.

УДК 371.13(076)

© Гордієнко О.А., 2023
© Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2023

Зміст

Вступ	4
Структура освітньої компоненти «Сучасна українська мова з практикумом»	8
Тестові завдання до модуля 1 «Фонетика, лексикологія, фразеологія, лексикографія, орфографія, морфеміка, словотвір»	13
Варіант 1	13
Варіант 2	24
Тестові завдання до модуля 2 «Граматика української мови»	35
Варіант 1	35
Варіант 2	48
Список використаних джерел та літератури	60

Вступ

Тестові завдання з обов'язкової освітньої компоненти «Сучасна українська мова з практикумом» розроблені для самостійної та індивідуальної роботи студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Вони створені для студентів – майбутніх учителів початкової школи, які готуються до практичних занять з означеної дисципліни, а також для вивчення тем, які відведені на самостійну та індивідуальну роботу здобувачів вищої освіти.

Предметом вивчення освітньої компоненти є сучасна українська літературна мова та український правопис.

Метою освітньої компоненти «Сучасна українська мова з практикумом» є озброїти студентів лінгвістичними знаннями з сучасної української літературної мови, зокрема, з фонетики, графіки, орфографії, морфології та синтаксису, виробити та вдосконалити на основі лінгвістичних знань студентів умінь мовного аналізу та мовленнєвих умінь і навичок; поглиблення знань здобувачів вищої освіти в царині сучасної української літературної мови; підвищення рівня культури усного й писемного мовлення майбутніх вчителів початкових класів; формування комунікативно компетентної особистості студента.

Основними **завданнями** вивчення освітньої компоненти є:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти з основними відомостями про українську літературну мову як суспільне та історичне явище, про структуру й закономірності її розвитку;
- вироблення практичних навичок здійснення мовного аналізу;
- формування в майбутніх освітян високої правописної культури, удосконалення їх правописних навичок;
- удосконалення мовнокомунікативної компетентності;

- розвиток у здобувачів вищої освіти мовного чуття, творчих здібностей, виховання любові й поваги до української мови.

Студенти повинні **знати:**

- зміст Закону про мови в Україні
- лінгвістичні основи навчання сучасної української літературної мови в початкових класах;
- найважливіші норми сучасної української літературної мови та правопису;
- суть понять «мова», «мовлення», «мовна норма», «мовна одиниця», причини мовних помилок у мовленні носіїв;
- основні мовні одиниці системи сучасної української літературної мови;

уміти:

- використовувати теоретичні знання в практичній діяльності;
- удосконалення вміння працювати з теоретичною і методичною літературою з необхідної теми словниками, довідниками;
- спостерігати за мовленням носіїв, виправляти помилки у власному та чужому мовленні, редагувати текст;
- продукувати мовлення із використанням вивчених мовних одиниць;
- використовувати знання з української мови для навчання молодших школярів.

Професійну спрямованість освітньої компоненти «Сучасна українська мова з практикумом» забезпечує принципи наступності, систематичності й перспективності навчання. Він полягає в опорі на знання студентів, здобуті в школі, а також на інші компоненти освітньої програми (зокрема, «Українська мова за професійним спрямуванням», «Основи культури і техніки мовлення», «Вдосконалення правописних навичок майбутніх фахівців» тощо. Означена компонента спрямована на творчу професійну діяльність студентів – майбутніх випускників вчителями початкових класів, які уміють

використовувати всі багатющі ресурси рідної мови, ведуть професійну діяльність, спираючись на мовні знання.

Деякі розділи навчальної та робочої програм освітньої компоненти «Сучасна українська мова з практикумом» відведені на самостійну роботу здобувачів освіти. Така робота ґрунтується на принципах розгляду мови та мовлення як цілісних систем; урахування розвивальних та виховних завдань навчання; формування системи відповідних лінгвістичних знань, а також умінь і навичок викладацької та дослідницької роботи; опанування майбутніми вчителями досвіду проведення мовних розборів, що сприятиме покращенню сформованості необхідних компетенцій.

Для самостійної роботи студентів їм запропоновано завдання теоретичні, такі як опрацювання джерел, репродукування деяких питань за самостійно складеним планом тощо), а також практичні (спостереження за мовним матеріалом, знаходження певних мовних явищ, складання завдань з мови для учнів та студентів, мовний аналіз тощо). Самостійна робота студентів суттєво доповнює аудиторну та допомагає:

- поглибити та закріпити знання, що були здобуті під час лекційних занять з дисципліни;
- формування вмінь працювати з навчальною та довідковою літературою, науковими джерелами;
- удосконалення вмінь і навичок, сформованих на практичних заняттях;
- розвиток мовної та лінгвометодичної компетенції студентів;
- формування самостійної, творчої особистості майбутнього вчителя, який володіє знаннями з сучасної української мови, необхідними для викладання рідної мови в початкових класах.

Крім того, розв'язуються завдання формування таких важливих умінь студентів – майбутніх учителів, як:

- розуміти явища української мови, здійснювати формування знань, умінь, навичок учнів з рідної мови, а також попереджувати помилки;
- готувати наочний (роздатковий) дидактичний матеріал з мови;

Пропонуємо перелік видів самостійної роботи, які мають місце в навчальному процесі інституту педагогіки з курсу «Сучасна українська мова з практикумом».

1. Опрацювання питань за поданою системою для самостійного вивчення.
2. Виконання завдань та вправ для самостійної роботи та самоконтролю.
3. Виготовлення наочності, роздаткового матеріалу, підготовка мультимедійних презентацій.
4. Підготовка рефератів, повідомлень на теми, пов'язаних з історією питання, вивченням передового педагогічного досвіду у галузі мовної освіти.

У навчальному процесі пропонуємо студентам такі види індивідуальної роботи:

1. Опрацювання матеріалу лекцій, виписки з додаткових джерел (довідкової літератури, науково-навчально посібників, науково-методичних журналів).
2. Підготовка рефератів на запропоновані теми з актуальних проблем мовознавства в умовах Нової української школи.
3. Огляд новинок лінгвометодичної літератури з курсу.
4. Виготовлення наочності, пам'яток та інструкцій для покращення знань з правопису сучасної української літературної мови. Самоконтроль знань, умінь та навичок, у тому числі з використанням тестів.

Пропоновані тестові завдання розроблено у відповідності з чинними навчальними програмами та побудовано за принципом програмованого контролю знань матеріалу курсу, що дозволяє перевірити, наскільки повно

він засвоєний студентами – майбутніми бакалаврами. До кожного завдання для студентів пропонується чотири варіанти відповіді, з яких правильним є один варіант. Тести доречно застосувати під час ознайомлення студентів з новим матеріалом, у модульних контрольних роботах, контролю залишкових знань, для самоперевірки рівня сформованості необхідних компетенцій.

Структура освітньої компоненти

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	всього	у тому числі				всього	у тому числі					
		л	п/с	лаб	с.р.		інд.	л	п/с	лаб	с.р.	інд.
Модуль І. Фонетика, лексикологія, фразеологія, лексикографія, орфографія, морфеміка, словотвір.												
Тема 1. Вступ. Завдання, обсяг і зміст курсу «Сучасна українська мова з практикумом». Українська мова – національна мова українського народу.	4	2			2		5	2	-		3	
Тема 2. Фонетика як розділ мовознавства. Предмет і завдання фонетики як розділу мовознавства.	4	2	-		2		3	-	-		3	

Тема 3. Зміни приголосних у потоці мовлення. Відбиття явищ асиміляції, дисиміляції та спрощення на письмі	4	-	2		2		5	-	2		3	
Тема 4. Склад. Наголос. Орфоепія як розділ мовознавства і система правил літературної вимови. Фонологія як розділ мовознавства, її предмет та завдання.	4	-	2		2		3	-	-		3	
Тема 5. Морфеміка як розділ мовознавства	4	2	-		2		3	-	-		3	
Тема 6. Словотвір як розділ мовознавства	4	-	2		2		5		2		3	
Тема 7. Графіка і орфографія.	5	2	-		3		5				5	
Тема 8. Найскладніші правила українського правопису.	5	-	2		3		5				5	
Тема 9. Лексикологія як галузь мовознавства.	7	-	4		3		5				5	
Тема 10. Поняття про фразеологію як розділ мовознавства. Предмет і завдання лексикографії.	5	-	2		3		5				5	

Разом за модулем 1	46	8	14		24		56	2	4		50	
Модуль II. Граматика української мови												
Тема 11. Граматика як наука.	3	2	-		1		4	2			2	
Тема 12. Іменник як частина мови	3	2	-		1		2				2	
Тема 13. Словотвір іменників. Морфологічний розбір іменника.	3		2		1		3				3	
Тема 14. Прикметник як частина мови	3	2	-		1		3	-	-		3	
Тема 15. Повні та короткі форми прикметників. Відмінювання та правопис прикметників. Морфологічний розбір прикметників.	3		2		1		5	-	2		3	
Тема 16. Числівник як частина мови.	3	2	-		1		3				3	
Тема 17. Специфіка вияву граматичних категорій числівника. Морфологічний розбір числівника як частини мови.	3	-	2		1		3	-	-		3	

Тема 18 Займенник як частина мови. Семантична, морфологічна й синтаксична своєрідність займенника як особливої частини мови.	3	-	2		1		3				3	
Тема 19. Дієслово як частина мови	3	2	-		1		3	-			3	
Тема 20. Граматичні категорії дієслова. Словотвір дієслів. Правопис дієслівних суфіксів та закінчень. Морфологічний розбір дієслова як частини мови.	3	-	2		1		5	-	2		3	
Тема 21. Дієприкметник та дієприслівник як дієслівні форми.	3	-	2		1		3	-	-		3	
Тема 22. Прислівник як самостійна незмінна частина мови. Слова категорії стану.	3	-	2		1		3		-		3	
Тема 23. Службові частини мови.	4	-	2		2		2				2	

Тема 24. Модальні слова як окремий клас слів. Звуконаслідувальні слова.	2	-	-		2		2		-		2	
Тема 25. Предмет і завдання синтаксису. Основні синтаксичні одиниці в українській мові.	4	2			2		4	2			2	
Тема 26. Просте двоскладне речення. Головні та другорядні члени речення.	4		2		2		4		2		2	
Тема 27. Типи односкладних речень.	4		2		2		2		-		2	
Тема 28. Загальна характеристика простого ускладненого речення	4		2		2		2		-		2	
Тема 29. Поняття про синтаксично ізольовані частини речення.	4		2		2		2		-		2	
Тема 30. Складносурядні речення	4	-	2		2		2				2	
Тема 31. Складнопідрядні речення.	4		2		2		2				2	

Тема	32.	4		2		2		2			2		
Безполучникові складні речення з однотипними й різнотипними частинами.	Складні речення з різними типами зв'язку.												
Пунктуація.													
Разом за модулем 2		74	12	30		32		64	4	6	-	54	-
Усього годин		120	20	44	-	56		120	6	10	-	104	-

Тестові завдання до модуля 1 «Фонетика, лексикологія, фразеологія, лексикографія, орфографія, морфеміка, словотвір»

Варіант 1

1. Що називається артикуляцією?

- А) Рухи мовних органів, необхідні для правильного утворення звуків мови.
- Б) Дотримання норм української літературної мови.
- В) Знання дітей звуків української мови.
- Г) Знання дітей різниці звуків української та іноземної мови.

2. Що вивчає фонетика?

- А) Правильну вимову звуків та слів.
- Б) Звуковий склад мови.
- В) Правильне написання слів.
- Г) Розстановку розділових знаків.

3. Голосні звуки утворюються за участю

- А) рухів губ;
- Б) шуму;
- В) голосу і шуму;
- Г) голосу.

4. Слова або вислови, властиві мові людей певної професії, – це

- А) мовні штампи;
- Б) терміни;
- В) професіоналізми;
- Г) антоніми.

5. Позначте рядок, який складається зі споріднених слів.

- А) Рис, рисунок, рисовий;
- Б) носити, розносити, носовий;
- В) друг, недруг, дружити, подруга;
- Г) ключ, включити, виключити, вимкнути.

6. Коренем називається

- А) морфема, що стоїть у слові перед флексією;
- Б) спільна неподільна частина споріднених слів, що містить у собі основу їхнього лексичного значення;
- В) головна частина слова, яка може бути відсутня;
- Г) морфема, що складається з префікса та суфікса.

7. Вкажіть рядок, де є «зайве» слово:

- А) вода, водій, водяний, підводний.
- Б) лев, левеня, левиця, левовий.
- В) малювати, малюнок, намальований, перемалювати.

Г) дружба, друг, подружжя, дружина.

8. Позначте ряд слів із постфіксами.

А) Вчиться, посміхатись, читайте;

Б) товарознавець, півмісяць, мистецтвознавець;

В) птахоферма, пароплав, бетонозмішувач;

Г) аеробний, безбарвний, захисний.

9. Позначте рядок, у якому є слова з непохідними основами.

А) Рідкий, підводний, водяний;

Б) дружній, міжзоряний, зірочка;

В) зірка, друг, вода, ліс, гора, стіл;

Г) вітряний, підводний, надувний, шкіряний.

10. За функцією афікси поділяються на

А) словотвірні та формотворчі;

Б) вільні та пов'язані;

В) прості та складні;

Г) жодна відповідь не є правильною.

11. Позначте рядок із словами, де є інтерфікси.

А) Вчиться, посміхатись, читайте;

Б) товарознавець, півмісяць, мистецтвознавець;

В) птахоферма, пароплав, бетонозмішувач;

Г) розповсюдження, утилізація, мікрофон.

12. Спосіб утворення слів вбігти, переписати, здати –

а) морфологічний, змішаний;

Б) морфологічний, префіксальний;

В) морфолого-синтаксичний;

Г) лексико-семантичний.

13. Мета словотвірного аналізу слова –

- А) показати, як утворилося слово;
- Б) показати, з яких морфем складається слово;
- В) відновити первісний морфемний склад слова, що пояснює його походження;
- Г) показати, якою частиною мови є слово.

14. Мета етимологічного аналізу слова –

- А) показати, як утворилося слово;
- Б) показати, з яких морфем складається це слово;
- В) відновити первісний морфемний склад слова, що пояснює його походження
- Г) всі відповіді є правильними.

15. Спосіб утворення слів письменник, моряк, швець –

- а) морфологічний, змішаний;
- Б) морфологічний, суфіксальний;
- В) морфолого-синтаксичний;
- Г) лексико-семантичний.

16. Яка лексика є стилістично забарвленою?

- А) Яка обслуговує всі стилі усного та письмового мовлення;
- Б) наукова, суспільно-політичні і технічні терміни, абстрактна лексика;
- В) споконвічно українська лексика;
- Г) всі відповіді правильні.

17. Що вивчає фразеологія?

- А) Сталі сполучення слів;
- Б) словосполучення;
- В) речення;
- Г) граматичне значення слів.

18. Науковий стиль має своїм завданням

- А) формувати громадську думку;
- Б) подати інформацію через художній образ;
- В) точно викласти наукову інформацію;
- Г) передати почуття співрозмовників.

21. Позначте слова-пароніми:

- а) дипломат – дипломант, ефектний – ефективний; експертний – експериментальний;
- Б) перл – перли, гриміти – шуміти, оросити – облити, встелити – покрити;
- В) день – ніч, чорний – білий, зайти – вийти, зима – літо, тепло – холодно, високо – низько;
- Г) прикметник, іменник, дієслово.

22. Що називається мовленнєвими помилками?

- А) Повторення тих самих слів, неправильне вживання слова через незрозуміння його значення, пропуски букв, складів, розділових знаків.
- Б) Порушення норм у сфері слововживання, утворення граматичних форм, побудови словосполучень та речень, порушення вимог стилістики та культури мови.
- В) Неправильна словозміна та словотвір, вживання діалектних слів, неправильне перенесення слова з рядка в інший рядок.
- Г) Жодної правильної відповіді.

23. Що таке орфографія?

- А) Система правил про правопис слів, їх частин;
- Б) система правил про правильну вимову слів;
- В) система знаків написання - букв і розділових знаків;
- Г) правила поведінки на вулиці.

24. Що називається орфограмою?

- А) Помилка учня, виправлена вчителем;
- Б) правильні написання, які слід запам'ятати;
- В) літера або частина слова, де є небезпека помилки;
- Г) правильно виконана вправа.

25. Вказівка нормативів узагальненого характеру, які стосуються цілої низки однорідних мовних фактів, називається

- А) правилом;
- Б) проблемним питанням;
- В) орфограмою;
- Г) узагальненням.

26. Підкресліть рядок, де наведені терміни.

- А) Кріпак, , стряпчий, граф, кольчуга;
- Б) ланіти, чоло, брег, злато, древо, млеко, вуста;
- В) граматика, фонологія, омофони, суплетивізм, інверсія;
- Г) Дружка, каструля, пательня, спіймати облизня.

27. Літературні слова, що вживаються в невимушеному повсякденному спілкуванні –

- А) жаргонізми;

- Б) арготизми;
- В) жаргонізми;
- Г) розмовно-побутова лексика.

28. У котрому рядку правильно вжито форми кличного відмінка?

- А) Пан Ігор, Ганно Тарасівно, хлопче.
- Б) Сергіє Іванович, Олено Степанівна, колего Романе.
- В) пане Костюк, Марто Євгенівно, Василю Павловичу.
- Г) Київє мій, Олеже Андрійовичу, пані Галино.

29. За місцем утворення приголосні звуки поділяються на

- А) голосні і неголосні;
- Б) тверді і м'які, шумні і сонорні;
- В) губно-губні, губно-зубні, передньоязикові, середньоязиковий, задньоязикові, глоткові;
- Г) приголосні та губні.

30. За способом творення приголосні поділяються на

- А) зімкнені, зімкнено-прохідні, африкати, щілинні фрикативні;
- Б) активні і пасивні;
- В) шумні та сонорні,
- Г) дзвінки і глухі.

31. Знайдіть слова-омографи.

- А) Плод – плот, прут – пруд, грип – гриб.
- Б) за'мок – замо'к, мука' – му'ка, до'ма – дома'.
- В) мила (дієслово) – мила (іменник);
- Г) плач (дієслово) – плач (іменник).

32. Підкресліть рядок, де наведено синоніми.

- А) Червоний, пурпуровий, багряний, червоний;
- Б) факт – фактор, пластичний – пластиковий, економний – економічний – економічний, екскаватор – ескалатор, дипломат – дипломант;
- В) чистий – брудний; сухий – мокрий;
- Г) екватор – полюс; розквітати – в'янути.

33. У котрому рядку порушено правила вживання слів та словосполучень?

- А) Брати участь, академічна відпустка;
- Б) відповідно до правил, виконувати план;
- В) пояснююча записка, приймати участь;
- Г) імітаційні дії, стримані рухи.

34. Слова, що називають спеціальні назви предмета, абстрактного поняття в окремій галузі знань, науці, називаються

- А) терміни;
- Б) професіоналізми;
- В) діалектизми;
- Г) арготизми.

35. Визначте рядок, у котрому порушено лексичну норму вживання термінів і професіоналізмів.

- А) Додати таблицю, параметри документа;
- Б) вибір програми, упорядкувати за розміром;
- В) шарикова ручка, кнопочна форма;
- Г) нумерація сторінок, система захисту.

36. З погляду формування лексики поділяється на

- А) активну і пасивну лексику;
- Б) терміни і фразеологізми;
- В) лексику споконвічно українську та запозичену;
- Г) сучасну та давню лексику.

37. Підкресліть рядок, де наведені історизми.

- А) Кріпак, комсомолец, булава, очіпок, граф, кольчуга;
- Б) ланіти, чоло, брег, злато, древо, млеко, вуста, черево;
- В) граматики, фонологія, омофони, суплетивізм, інверсія;
- Г) волелюбний, волевиявлення, анахронізм.

38. Слова, які називають знаряддя праці, продукти виробництва, сировини, тісно пов'язані з якоюсь професією –

- А) терміни;
- Б) професіоналізми;
- В) діалектизми;
- Г) виробничі слова.

39. Назвіть запозичення з італійської мови.

- А) Альт, бас, віолончель, арія, опера, лібрето, тенор, віртуоз;
- Б) мачта, штурвал, верф, рейд, лоцман, боцман;
- В) абажур, корсет, манікюр, масаж, кашне, кашпо;
- Г) пальто, манто, трюмо, ескіз, алмаз.

40. Застарілі назви предметів, явищ, що замінилися сучасними синонімами –

- А) неологізми;
- Б) okazіоналізми;
- В) архаїзми;

Г) синоніми.

41. Найважливішою функцією мови є

- А) мислетвірна;
- Б) комунікативна;
- В) номінативна;
- Г) унормування.

42. Основною ознакою літературної мови є

- А) унормованість;
- Б) наявність усної і писемної форм існування;
- В) варіативність;
- Г) лаконічність.

43. Відзначте рядок із латинізмами.

- А) Кухня, штаб, штурм, мундир, єфрейтор, бутерброд;
- Б) аудиторія, декан, ректор, директор, республіка, університет, автор, сенат;
- В) блок, вокзал, клуб, мітинг, лідер, спортсмен;
- Г) баскетбол, тайм-аут, вундеркінд, рота, паштет.

44. У яких стилях мовлення функціонують терміни?

- А) Науковому, офіційно-діловому;
- Б) публіцистичному;
- В) художньому;
- Г) розмовному і конфесійному.

45. Які слова були запозичені з польської мови?

- А) Гопак, хлібороб, дівчата, борщ, парубок, галушки, вареники, бандура;
- Б) квартира, повидло, булка, пончик, кофта, містечко, полковник;

- В) табір, біженец, робот, берег, квота;
- Г) вуста, блаженство, ланцюг, майдан.

46. За наявності або відсутності палаталізації приголосні звуки поділяються на

- А) власне м'який приголосний, пом'якшені, або палаталізовані; напівпом'якшені, або напівпалаталізовані;
- Б) губні, шиплячі, задньоязикові;
- В) глотковий [г], тверді і м'які;
- Г) наголошені і ненаголошені.

47. До ознак запозичених слів можна віднести

- А) наявність звукосполучень, відсутніх в українській мові (*пудинг, джентльмен, вуаль*);
- Б) повноголосся –оро-, -оло-, -ере-.–ра-, -ла-, -ре-, -ле- в корені слова;
- В) іменники з суфіксом –тель зі значенням діючої особи;
- Г) звук [й] на початку слова.

48. Вкажіть рядок, де в словах кількість букв і звуків однакові.

- А) Лоб, п'ять, свято, день, земля;
- Б) всього, сьогодні, третьокласник;
- В) б'є, мавп'ячий, черв'як, льон;
- Г) ясно, їжак, юнь, півень.

49. Як може виявляти себе багатозначність?

- А) Стилiстично нейтральне, стрижневе слово, що мiстить у собі загальне значення всiх синонiмiв;
- Б) усi слова – синонiми, що об'єднуються за загальним лексичним значенням;

- В) коли в одного й того ж слова кілька семантичних рядів синонімів чи антонімів;
- Г) коли до слова можна дібрати синонім.

50. У словах *зчистити, з кімнати, казка, зсипати, з татом, зцідити, стежка* спостерігаємо явище

- А) дисиміляції;
- Б) спрощення;
- В) асиміляції;
- Г) ускладнення.

Варіант 2

1. Головні ознаки літературної мови -

- А) обробленість письменниками, необов'язковість дотримання норм;
- Б) унормованість, наддіалектний характер, функціонально-стильова розгалуженість;
- В) природність, емоційність, насиченість;
- Г) неполіфункціональність, наявність писемності, конфесійність.

2. Склад, який закінчується голосним звуком, називається

- А) відкритим;
- Б) прикритим;
- В) закритим;
- Г) всі варіанти правильні.

3. Підкресліть рядок, де наведені емоційно-експресивні синоніми.

- А) Мовознавство, лінгвістика;
- Б) труд, робота, заняття;

- В) неприємний, огидний, відразливий;
- Г) червоний, червоногарячий, теракотовий, вишневий.

4. Предметом фонетики є

- А) слово в аспекті його звукового складу;
- Б) слово в аспекті його структури та утворення;
- В) слово у аспекті його значення, походження;
- Г) слово в аспекті його стилістичних функцій.

5. Позначте рядок слів з омонімічними коренями:

- А) водій, розводити, підводний, водяний;
- Б) носій, носіння, розносити;
- В) лівий, ліворуч, лівобережний
- Г) гриб, грибочок, грибниця

6. Що називається синонімами?

- А) Слова однієї частини мови;
- Б) слова, близькі за звучанням;
- В) слова, протилежні за значенням;
- Г) слова, близькі за значенням;

7. Позначте рядок слів із постфіксами.

- А) Вчиться, посміхатись, читайте;
- Б) товарознавець, півмісяць, мистецтвознавець;
- В) птахоферма, пароплав, бетонозмішувач;
- Г) розчинник, настінний, пароплав.

8. Приголосні звуки за місцем утворення поділяються на

- А) голосні і неголосні;

- Б) тверді і м'які, шумні і сонорні;
- В) губно-губні, губно-зубні, передньоязикові, середньоязиковий, задньоязикові, глоткові;
- Г) пом'якшені та непом'якшені.

9. Орфоепічні норми

- А) регулюють правильну вимову звуків мовлення, звукосполучень, наголос у слові;
- Б) вживання засобів слова для зв'язку з іншими словами;
- В) правильне написання слів;
- Г) правильне використання граматичних форм слова.

10. Назвіть рядок, де наведені архаїзми.

- А) Батрак, ямщик, стряпчий, граф, кольчуга;
- Б) ланіти, чоло, брег, злато, древо, млеко, вуста;
- В) грамати́ка, фоноло́гія, омофо́ни, суплетиві́зм, інверсі́я;
- Г) менеджмент, аббревіація, архітектура, комюніке.

11. Слова, територіально або соціально обмежені, називаються

- А) термини;
- Б) професіоналізми;
- В) діалектизми;
- Г) варваризми.

12. В словосполученнях *важливе міроприємство; получить нагороду* порушено мовні норми

- А) морфологічні;
- Б) синтаксичні;
- В) орфоепічні;

Г) лексичні.

13. За способом творення приголосні поділяються на

- А) зімкнені, зімкнено-прохідні, африкати, щілинні, дрижачі;
- Б) активні і пасивні;
- В) шумні та сонорні, дзвінки і глухі;
- Г) наголошені і ненаголошені.

14. Де найчастіше використовуються фразеологізми?

- А) У розмовному і художньому мовленні;
- Б) науковому й офіційно-діловому мовленні;
- В) розмовному і конфесійному мовленні;
- Г) у мовленні людей певної культури.

15. Які групи можна виділити в лексиці іншомовного походження?

- А) Споконвічно українська, спільнослов'янська, східнослов'янська;
- Б) запозичена та споконвічно українська лексика;
- В) грецького, латинського, англійського, французького, тюркського походження;
- Г) архаїзми, історизми та неологізми.

16. Лексичні норми регулюють

- А) Правильне творення і вживання форм слів, узгодження їх між собою;
- Б) правильну побудову словосполучень і речень;
- В) уживання слів у властивому їм значенні, правильне поєднання слів за змістом у словосполученні і реченні;
- Г) написання слів.

17. Правильне мовлення – це

- А) мовлення, що відповідає встановленим правилам, нормам;
- Б) мовлення, що встановлює і підтримує контакт;
- В) мовлення, що уточнює і доповнює ту чи іншу ситуацію спілкування;
- Г) мовлення, багате на почуття.

18. Підкресліть рядок, де наведено лексичні дублети.

- А) Мовознавство, лінгвістика;
- Б) праця, робота, заняття;
- В) неприємний, огидний;
- Г) критерій, аспект.

19. Що називається домінантою?

- А) Стилiстично нейтральне, стрижневе слово, що мiстить у собі загальне значення всiх слiв синонiмiчного ряду;
- Б) усi слова – синонiми, що об'єднуються за загальним лексичним значенням;
- В) коли в одного й того ж слова кiлька синонiмiв чи антонiмiв;
- Г) звук, який є наголошеним в словi.

20. Слова, запозиченi українською мовою з старогрецької:

- А) Молитва, глибокодумнiсть, всеосяжний;
- Б) шатер, юрта, бахрома, аркан, башмак, тулуп, арба, курага, халва, пахлава.
- В) алфавiт, бiологiя, кафедра, театр, комедия, трагедия, хор, сцена;
- Г) колектив, декан, iнститут, реферi.

21. Слова, запозиченi українською мовою з англiйської:

- А) кухня, штаб, штурм, мундир, ефрейтор, бутерброд, вундеркинд, рота, паштет;
- Б) аудиторiя, декан, ректор, директор, республiка, унiверситет, автор, сенат;
- В) блок, мiчман, вокзал, клуб, мiтинг, лiдер, спортсмен, баскетбол, тайм-аут;

Г) цунамі, аеробний, суші, караоке.

22. Українська мова є державною мовою в Україні відповідно до статті:

А) 8 Конституції України;

Б) 9 Конституції України;

В) 10 Конституції України;

Г) відповідно всім зазначеним статтям.

23. Знайдіть слова-омоформи.

А) Плод – плот, прут – пруд, грип – гриб;

Б) за'мок – замо'к, мука' – му'ка, до'ма – дома';

В) мила (дієслово) – мила (іменник); плач (дієслово) – плач (іменник);

Г) веселити – виселяти; світити – святити.

24. Підкресліть рядок, де наведено антоніми.

А) Червоний, пурпуровий, багряний, теракотовий;

Б) факт – фактор, пластичний – пластиковий, економний – економічний – економічний, екскаватор – ескалатор, дипломат – дипломант;

В) чистий – брудний; сухий – мокрий, розквітати – в'янути; падати – вставати;

Г) ранок – день, місяць – небо, зорі – хмари.

25. Знайдіть рядок, де наведені фразеологізми.

А) На чорний день, буря в склянці води, багато галасу даремно, коли рак на горі свисне, після дощичка в четвер, розбите серце, товкти воду в ступі;

А) Прекрасне і потворне, будні і свята, війна і мир;

В) Багатий побут, бідний колір;

Г) Мавп'яча праця, лисячий хвіст, заяча шуба, великий хист.

26. Які правила регулюють написання слів?

- А) Орфографічні;
- Б) пунктуаційні;
- В) синтаксичні;
- Г) орфоепічні.

27. Які правила регулюють розстановку розділових знаків?

- А) орфографічні;
- Б) пунктуаційні;
- В) орфоепічні;
- Г) граматичні.

28. Корінь словаю – це

- А) морфема, що стоїть у слові перед флексією;
- Б) спільна морфема споріднених слів, що містить у собі основу їхнього лексичного значення;
- В) головна частина слова, яка може бути відсутня;
- Г) морфема, яка служить для утворення нових слів.

29. За семантикою та функцією розрізняють такі морфеми:

- А) продуктивні та непродуктивні;
- Б) вільні та пов'язані;
- В) кореневі, афіксальні;
- Г) префікси та суфікси.

30. Мета морфемного аналізу слова:

- А) показати, як утворилося слово;
- Б) показати, з яких морфем складається слово;

В) відновити первісний морфемний склад слова, що пояснює його походження;

Г) пояснити, як пишеться слово.

31. Мета словотворчого аналізу слова –

А) показати, як утворилося слово;

Б) показати, з яких морфем складається слово;

В) пояснити, які граматичні зв'язки може утворювати слово;

Г) відновити первісний морфемний склад слова, що пояснює його походження.

32. Спрощенням називається:

А) переміщення меж морфем усередині слова;

Б) процес, при якому різні морфемні зливаються в одну;

В) процес, у якому одна морфема розпадається на дві;

Г) роз'єднання одного звуку на кілька.

33. Позначте ряд слів із похідними основами.

А) Зірка, дім, стіл, межа;

Б) дружній, друг, торариш;

В) водяник, підводний, водяний;

Г) гора, вода, пара, мара.

34. Спосіб утворення слів співрозмовник, достроковий, по-зимовому –

а) морфологічний, префіксально-суфіксальний;

Б) морфологічний, суфіксальний;

В) морфолого-синтаксичний;

Г) аббревіація.

35. Лексичним значенням слова називається

- А) абстрактне значення слова, яке виникає в системі його форм, у словосполученні та реченні;
- Б) конкретне значення слова, його семантика;
- В) значення, яке виражається через внутрішні ресурси мовця;
- Г) значення, яке виражається у його флексії.

36. Позначте слова-синоніми:

- а) дипломат – дипломант, ефектний – ефективний; експертний – експериментальний;
- Б) гриміти – шуміти, оросити – облити, встелити – покрити;
- В) день – ніч, чорний – білий, зайти – вийти, зима – літо, тепло – холодно, високо – низько;
- Г) всі відповіді неправильні.

37. Що в перекладі з латини означає слово текст?

- А) Процес вираження думки; мовлення, продукт мовної діяльності;
- Б) тканина, сплетення, з'єднання;
- В) висловлювання, що має на меті задоволення комунікативних потреб, організоване за законами логіки та граматики, об'єднане темою;
- Г) книжка, зошит, нотатка.

38. Слова, запозичені українською мовою з тюркських мов:

- А) храм, молитва, глибокодумність, експромт;
- Б) шатер, юрта, бахрома, аркан, башмак, тулуп, арба, курага, халва, пахлава;
- В) алфавіт, парус, кафедра, театр, комедія, трагедія, хор, сцена;
- Г) автобус, пательня, кафедра, філіжанка.

39. Слова, запозичені українською мовою з німецької:

- А) кухня, штаб, штурм, мундир, єфрейтор, бутерброд, вундеркінд, рота, паштет;
- Б) аудиторія, декан, ректор, директор, республіка, університет, автор, сенат;
- В) блок, вокзал, клуб, митинг, лідер, спортсмен, баскетбол, тайм-аут;
- Г) еквівалент, студія, мітинг, джойстик, тайм-аут.

40. Мовними особливостями офіційно-ділового стилю є

- А) використання канцелярської лексики, мовних штамтів;
- Б) широке вживання слів у переносному значенні;
- В) вживання слів у прямому значенні, емоційність;
- Г) використання синонімів, фразеологізмів, діалектизмів.

41. Підкресліть рядок, де наведені пароніми.

- А) Червоний, пурпуровий, багряний, червоний;
- Б) факт – фактор, пластичний – пластиковий, економний – економічний – економічний, екскаватор – ескалатор, дипломат – дипломант;
- В) чистий – брудний; сухий – мокрий, розквітати – в'янути;
- Г) жодної правильної відповіді.

42. Підкресліть рядок, де наведено омоформи.

- А) Блок (вантажопідійомний пристрій), блок (спільнота);
- Б) клуб (за інтересами), клуб (дим);
- В) пила (інструмент), пила (воду);
- Г) скло, парцеляна, мармур.

43. Слова, що постійно вживаються у всіх сферах спілкування, називаються

- а) історизми;
- Б) активним словником;

- В) пасивним словником;
- Г) термінологія.

44. Що називається паронімами?

- А) Слова, близькі за значенням;
- Б) слова, близькі до звучанням;
- В) слова, протилежні за значенням;
- Г) всі відповіді правильні

45. Вкажіть рядок, де букви я, є, ї, ю позначають два звуки.

- А) Лоб, свято, день, земля;
- Б) п'ять, б'є, мавп'ячий, черв'як ясно, їжак, юнь;
- В) льон всього, сьогодні, третьокласник;
- Г) півень, щастя, любов, стілець, шабля.

46. Що називається синонімічним рядом?

- А) Стилiстично нейтральне, стрижневе слово, що містить у собі загальне значення всіх синонімів;
- Б) усі слова – синоніми, що об'єднуються за загальним лексичним значенням.
- В) коли в одного й того ж слова кілька синонімів чи антонімів;
- Г) група слів, що має протилежне значення.

47. Які слова пишуться з апострофом?

- А) Дев..яносто, зв..зок, бур..ян, п..ятдесят, з..ясовано, п..ятсот, , роз..ятрити;
- Б) хутор..янин духм..яне, пор..ядок, Солов..йов, медв..яний помор..янин;
- В) тьм..яно, цв..ях, присв..ята, при..їзд, св...ято;
- Г) слова в усіх рідках.

48. Що називається антонімами?

- а) Слова, близькі за значенням;
- Б) слова, близькі за звучанням;
- В) слова, протилежні за значенням;
- Г) слова, що мають однакові корені.

49. Знайдіть слова-омоформи.

- А) Плод – плот, прут – пруд, грип – гриб;
- Б) за'мок – замо'к, мука' – му'ка, до'ма – дома';
- В) мила (дієслово) – мила (іменник); плач (дієслово) – плач (іменник);
- Г) синоніми, антоніми, пароніми.

50. Словотвором називається

- А) розділ науки про мову, що вивчає будову та утворення слів, а також сам процес утворення слів;
- Б) розділ лінгвістики, що вивчає значення, походження, стилістичні функції слів;
- В) розділ мовознавства, що вивчає граматичні розряди слів та властиві їм категорії та форми;
- Г) розділ мовознавства, що вивчає значення слів.

Тестові завдання до модуля 2 «Грамматика української мови»

Варіант 1

1. Не можна допустити, щоб люди спрямовували на своє власне знищення сили природи, які вони відкрили та підкорили (М. Жоліо-Кюрі).

Підкреслені слова в цьому реченні –

- А) відносний прикметник і іменник множини;
- Б) вказівний займенник, іменник у знахідному відмінку множини;

В) сполучник та іменник у родовому відмінку однини;

Г) два займенники: відносний та особовий;

2. У якому реченні вживані прикметники вищого ступеня порівняння?

А) Немає нічого сильнішого і безкорисливішого за любов матері; всяка прихильність, всяка любов, будь-яка пристрасть не може зрівнятися з нею (І. Франко).

Б) Правда коротка; будь-яка брехня багатослівна (Е. Золя).

В) Найповільніша людина, якщо вона тільки не втрачає цілі, йде швидше, ніж та, хто блукає безцільно (Лессінг, німецький мислитель).

Г) Вигострю, виточу зброю іскристу скільки достане снаги мені й хисту (Леся Українка).

3. У якому реченні є прикметник найвищого ступеня порівняння?

А) Немає нічого нестерпнішого, ніж неробство (Ч. Дарвін).

Б) Чим дрібніші краплини дощу, тим довше він ітиме.

В) Найправильніший спосіб зрозуміти ступінь моральної досконалості, в якому перебуває людина, – дізнатися, чого вона соромиться і чого не соромиться (П. Мирний).

Г) Якщо ти в своє творіння вкладеш душу, то воно обов'язково знайде шлях до людських сердець.

4. Одне добре слово в жорстокий мороз зігріє; зла мова зі спеки в холод кине (Прислів'я).

Підкреслені слова в цьому реченні:

А) два відносних займенники в орудному відмінку, іменник.

Б) два якісні прикметники, іменник у знахідному відмінку;

В) іменник, прикметник та дієслово;

Г) Всі відповіді правильні.

5. Вкажіть речення, де є зворотний займенник.

- А) Важко тому, хто живе сам. (Прислів'я).
- Б) Не той господар землі, хто нею блукає, а той, хто нею з плугом ходить. (Прислів'я).
- В) Не хвали себе сам, хай тебе народ похвалить. (Прислів'я).
- Г) Слово, чому ти не твердая криця? (Леся Українка).

6. Вкажіть речення, в якому є складені числівники.

- А) У році дванадцять місяців, п'ятдесят два тижні, триста шістдесят п'ять днів.
- Б) На острові Діксон літо триває лише шістдесят – сімдесят днів.
- В) П'ятнадцять ділиться на три та п'ять без залишку.
- Г) Народ, який вірить що якась інша країна збудує йому державу, не зможе стати на власні ноги.

7. У якому реченні використано прикметник, утворений шляхом складання основ?

- А) Земля стала міцнішою і місцями почала прихоплюватися морозцем (М.Гоголь).
- Б) Вже і сніг почав сіятися з неба, і гілки дерев забралися інеєм, наче заяче хутро (М.Гоголь).
- В) Ось уже в ясний морозний день червоногрудий сніговик, наче чепурний польський шляхтич, прогулювався сніговими горбочками (М. Гоголь).
- Г) Була земля щаслива і квітуча, а стала болем вічним і пекучим (Н. Власенко)

8. У якому реченні є іменник м'якої групи?

- А) Була земля щаслива і квітуча, а стала болем вічним і пекучим (Н.Власенко)
- Б) За оджею зустрічають, за розумом проводжають.
- В) Дружба від дружби різниться (Прислів'я).
- Г) Мені здається, мов збираю цілющі трави я в лугах (М.Рильський).

9. Мереживо вперше з'явилося межі XV – XVI століть у Венеції, де 150 років технологія його виробництва зберігалася у найсуворішій таємниці.

Підкреслені слова у реченні:

- А) іменники 1 відміни;
- Б) прикметники твердої групи;
- В) іменники 2 відміни;
- Г) дієслова.

10. У середині XVII століття венеціанський гіпюр став обов'язковою частиною костюму європейського дворянства, а у Версалі (Франція) без мереживного коміря чи манжет аристократам заборонялося з'являтися у суспільстві.

Підкреслені слова в реченні –

- А) іменники 1 відміни;
- Б) прикметники м'якої групи;
- В) іменники 2 відміни.
- Г) простий дієслівний та складений іменний присудки.

11. Іменники

- А) Мають залежні категорії роду, числа, відмінок, бувають якісні, відносні, присвійні;
- Б) мають самостійні категорії роду, числа, відмінка, бувають загальними і власними назвами;

- В) Мають категорії роду, числа, відмінка, які виражаються неоднаково, бувають кількісні та порядкові;
- Г) не змінюються за числами та відмінками.

12. Позначте рядок з іменниками.

- А) Добрий, мудрий, косьба, косити, п'ять;
- Б) доброта, мудрість, п'ятірка, половина, одиниця;
- В) одна друга, рубка, стрибок, підстрибнувши;
- Г) біг, бігати, біганина, забіганий.

13. Позначте рядок з іменниками, що є власними назвами.

- А) Київ, Червона Шапочка, Панас Мирний, Чіпка, Антон Макаренко;
- Б) п'ятірка, п'ятачок, половина, одиниця;
- В) ЖДУ, університет, житомирський, шевченківські читання;
- Г) Глібов, байка, початкова освіта.

14. Позначте рядок з іменниками чоловічого роду.

- А) Ім'я, по батькові, пальто, кафе, кіно, метро;
- Б) Рідкісність, прізвище дріб, біль, путь;
- В) Сулугуні, рояль, лікар, тюль, Делі, Баку, біль;
- Г) сміливий, сумний, рідкісний, деревина.

15. Позначте рядок з іменниками, що вживаються тільки в однині.

- А) Залізо, молодь, чистота, північ, Дніпро;
- Б) Море, дитина, люди, небо, німці;
- В) Канікули, доба, сани, ножиці, сутінки, Альпи;
- Г) Жодної правильної відповіді.

16. Вкажіть рядок, в якому записані тільки іменники жіночого роду.

- а) Тюль, рояль, шампунь, картопля, шлях;
- б) лікар, допомога, товариш, обруч, хитрість;
- в) карамель, кольрабі, мадам, мадемуазель, пристрасть;
- г) вчитель, педагог, психолог, акомпанемент.

17. Позначте рядок із конкретними іменниками.

- А) Авіація, розум, вигогідність, промисловість, хитрість;
- Б) абрикос, вишня, ялина, ліс, урвище, морква;
- В) боротьба, кохання, надія, розкіш, егоїзм;
- Г) ім'я, прізвище, розкіш, бідність.

18. Позначте рядок із іменниками 1 відміни.

- А) Місто, вікно, сарай, вікно, море, небо;
- Б) сирота, чоловік, юнак, земля, дівчинка;
- В) миша, пекти, мова, життя, степ, мати, дочка;
- Г) всі відповіді правильні.

19. Визначте відмінок підкреслених іменників:

керувати проектом, зроблено студентом, стати вчителем, керівництво кафедрою.

- А) Орудний;
- Б) місцевий;
- В) називний;
- Г) знахідний.

20. Позначте рядок із іменниками 2 відміни.

- А) Сирота, чоловік, юнак, земля, дівчинка;
- Б) місто, вікно, сарай, вікно, море, небо;
- В) рак, риба, озеро, жінка, дитина, сміливість;
- Г) миша, пекти, мова, життя, степ, мати, дочка;

21. Визначте відмінок підкреслених іменників:

любити природу, працював рік, пробіг кілометр, спав добу.

- А) Орудний;
- Б) давальний;
- В) родовий;
- Г) знахідний

22. Позначте рядок з речовинними іменниками.

- А) Боротьба, кохання, надія, розкіш, егоїзм;
- б) молоко, вугілля, нафта, цукор, горох, цегла;
- В) абрикос, вишня, ялина, ліс, урвище, морква;
- Г) кисень, повітря, гора, море, дерево.

23. Позначте рядок із іменниками, що вживаються лише у множині.

- А) Залізо, молодь, чистота, північ, Дніпро;
- Б) море, дитина, люди, небо, німці;
- В) канікули, доба, Карпати, гринджоли, сутінки, Альпи;
- Г) абрикос, вишня, ялина, ліс, урвище, морква.

24. Визначте відмінок іменників у словосполученнях

вірити людям, пам'ятник поетові, допомога батькам, радіти успіхам.

- А) знахідний;
- Б) давальний;
- В) родовий;
- Г) місцевий.

25. Позначте рядок із іменниками 3 відміни.

- А) Місто, вікно, сарай, вікно, море, небо;

- Б) сирота, чоловік, юнак, земля, дівчинка;
- В) сміливість, молодість, паморозь, сув'язь, глибочінь, зелень, подорож;
- Г) шлях, край, степ, кінь, тєсть.

26. Прикметники твердої групи відмінювання –

- а) синій, щирий, ранній, ранковий;
- Б) червоний, молодий, щедрий, великий;
- В) сухий, великий, свіжий, тихий;
- Г) глуш, спокій, подорож, паморозь.

27. Відзначити рядок із відносними прикметниками.

- А) Студентський, весняний, ситцевий, дерев'яний;
- Б) батьків, мамин, ведмежий, сестрин;
- В) білий, добрий, жорстокий, кумедний, гарний;
- Г) хімічний, холодний, залізний, мовний, ведмежий.

28. У якому рядку спостерігається перехід відносних прикметників до якісних?

- А) Ведмежа послуга, лисячий характер, заяча душа;
- Б) лисячий комір, заяча шапка, ведмежий кожушок;
- В) залізна воля, золотий характер, сталеві нерви, срібний голосок;
- Г) холодний вітер, тепла погода, гарні стосунки, добрі сусіди.

29. Відзначте прикметники м'якої групи відмінювання:

- а) Синій, майбутній, сьогоднішній ранній;
- Б) Червоний, молодий, щедрий, великий;
- В) Сухий, великий, свіжий, тихий;
- Г) Щирий, ранковий, слов'янський, солов'їний.

30. Відзначити рядок із прикметниками у найвищому ступені порівняння.

А) Біліше, дорожче, гостріше, тонше;

Б) найкрасивіший, найшвидший, найкращий;

В) розумний, добрий, щедрий, білий;

Г) зів'ялий, зшитий, обведений, змарнілий.

31. Відзначити рядок з присвійними прикметниками.

А) Студентський, весняний, ситцевий, дерев'яний;

Б) батьків, мамин, ведмежий, сестрин;

В) білий, добрий, жорстокий, кумедний;

Г) обгорнутий, гарний, кутній, підсмажений.

32. Відзначте прикметники змішаної групи відмінювання.

а) Синій, щирий, ранній, ранковий;

Б) червоний, молодий, щедрий, великий;

В) сухий, великий, свіжий, тихий;

Г) кутній, підсмажений, кумедний, гарний.

33. Відзначити рядок із прикметниками вищого ступеня порівняння.

А) Біліше, дорожче, гостріше, тонше;

Б) найкрасивіший, найшвидший, найкращий;

В) розумний, добрий, найкращий;

Г) гарний, обгорнутий, жорстокий, кумедний.

34. Числівники

А) мають залежні категорії роду, числа, відмінку, бувають якісні, відносні, присвійні;

Б) мають самостійні категорії роду, числа, відмінка, означають предмет;

В) мають категорії роду, числа, відмінки, які виражаються неоднаково, бувають кількісні, збірні, порядкові;

Г) всі відповіді правильні.

35. Позначте рядок з іменниками.

- А) Дехто, скільки, анітрохи, деякий;
- Б) п'ятірка, половина, одиниця, п'ятачок;
- В) одна друга, двадцять три, шість, двоє, перший;
- Г) жодної правильної відповіді.

36. Позначте рядок зі збірними числівниками.

- а) П'ять, десять, чотири, три, тисяча, мільйон;
- Б) двоє, п'ятеро, дванадцять, семеро;
- В) дві п'ятих, півтора, півторасти, чотири сьомих;
- Г) правильна відповідь відсутня.

37. Що називається словосполученням?

- А) Синтаксична одиниця, що складається з двох або більше слів, пов'язаних підрядним граматичним зв'язком;
- Б) граматично та інтонаційно оформлена за законами мови мінімальна одиниця мови;
- В) одиниця синтаксису, що складається з двох самостійних слів – підмета і присудка.
- Г) всі відповіді правильні.

38. Іменник – це

- А) самостійна частина мови, що має загальнограматичне значення ознаки;
- Б) самостійна частина мови, що має загальнограматичне значення абстрактного числа або певної кількості однорідних предметів;
- В) Самостійна частина мови, що має загальнограматичне значення предметності;

Г) Немає жодної правильної відповіді.

39. Що є основною одиницею синтаксису?

- А) Словосполучення;
- Б) речення;
- В) складне синтаксичне ціле;
- Г) текст.

40. Як називається головний член речення, що виражає будь-яку ознаку, стан предмета мови, виражений одним дієсловом або його еквівалентом?

- А) Підмет;
- Б) простий дієслівний присудок;
- В) складений іменний присудок.
- Г) неузгоджене означення.

41. Яким членом речення є підкреслене слово у реченні

Чотири ділиться на два?

- А) Підмет;
- Б) додаток;
- В) присудок.
- Г) означення.

42. Підкресліть речення, де підмет виражений синтаксично неподільним словосполученням.

- А) Три дівчинки гралися біля дому.
- Б) *З'ясувалося неймовірно.*
- В) Те, що сталося, ще більше згуртувало нас.
- Г) Весна іде, красу несе.

43. Тип синтаксичного зв'язку в словосполученнях *писати картину, задоволений результатом, малюю фарбами, відкриття школи.*

- А) Узгодження;
- Б) керування;
- В) прилягання;
- Г) означення.

44. Виділіть речення з обставиною мети:.

- А) Мати вже майже не плакала.
- Б) У тайзі він жив змолоду, знав там кожну стежку.
- В) Він робить дурниці, і вона на зло теж.
- Г) Нічого ближчого немає за землю, де родивсь і ріс.

45. Які слова називаються неоднорідними означеннями?

- А) Які узагальнено називають те, що окремо перераховано однорідними членами речення;
- Б) означення, що у сурядному зв'язку між собою, і водночас кожне їх безпосередньо пов'язані з означуваним словом;
- В) означення, що характеризують предмет з різних боків і не перебувають у сурядному зв'язку між собою.
- Г) слова, не пов'язані між собою.

46. Виділіть речення зі вставним словосполученням.

- А) У всіх її рухах помічалася чи то недбалість, чи то втома.
- Б) За повідомленнями синоптиків, завтра очікується тепла погода.
- В) Ми за правду, ми за мир.
- Г) Пора весні приходить на Полісся, склювали вже калину снігурі.

47. Знайдіть безособові речення.

- А) У двері постукали. Що нового в газетах пишуть?
- Б) Вранці так пахне свіжістю! Сутеніло.
- В) Люблю гори, моря, мандри.
- Г) Завтра очікується сонячна погода.

48. Як називаються односкладні речення, в яких дія стосується не одиничного співрозмовника, а будь-якої узагальненої особи?

- А) Узагальнено-особові;
- Б) номінативні;
- В) інфінітивні;
- Г) номінативні.

49. Що називається означенням?

- А) Другорядний член речення, який позначає ознаку предмета та відповідає на запитання Який? Чий? Котрий?
- Б) другорядний член речення, який позначає об'єкт дії, стану або ознаки та відповідає на питання непрямих відмінків;
- В) другорядний член речення, який свідчить про обстановку, характер дії, стану чи ознаки.
- Г) головний член речення.

50. Тип синтаксичного зв'язку в словосполученнях *писати картину, задоволений результатом, малюю фарбами, відкриття школи.*

- А) Узгодження;
- Б) керування;
- В) прилягання.
- Г) додаток

Варіант 2

1. Що називається реченням?

- А) Синтаксична одиниця, що складається з двох або більше повнозначних слів, пов'язаних підрядним граматичним зв'язком.
- Б) Мінімальна одиниця мовлення, що являє собою граматичну єдність слів, що має смислову та інтонаційну завершеність.
- В) Двостороння взаємодія дітей та вихователя.
- Г) Універсальний засіб спілкування.

2. На які групи поділяються речення за функцією?

- А) Розповідні, питальні та спонукальні;
- Б) поширені і непоширені;
- В) прості та складні;
- Г) дієслівні, прийменникові і присудкові.

3. Які члени речення називаються відокремленими?

- А) Які виконують одну і ту ж синтаксичну функцію, однаково залежать від одного члену речення, об'єднані один із одним сурядним зв'язком;
- Б) які, виділяючись інтонаційно і за змістом, набувають усередині речення певної самостійності;
- В) слова та словосполучення, не пов'язані з членами речення підрядним чи сурядним зв'язком.
- Г) поширені і непоширені члени речення

4. Виділіть речення з обставиною причини.

- А) Через найменший успіх він надзвичайно радів.
- Б) Хоча від втоми заплющувалися очі, але чомусь не спалося.
- В) Всупереч осіннім вітрам і ранковим заморозкам верболіз мені махав ще пишними гілками.

Г) Рідний поліський край став часткою моєї душі.

5. Позначте рядок із порядковими числівниками.

А) П'ять, десять, чотири, три;

Б) двоє, п'ятеро, вісім, семеро;

В) другий, двадцять восьмий, четвертий;

Г) тисяча, мільйон, одна п'ята, одинадцятро.

6. Позначте рядок із дробовими числівниками.

А) П'ять, десять, чотири, три, тисяча, мільйон;

Б) двоє, п'ятеро, вісім, семеро;

В) дві п'ятих, півтора, півторапта, чотири сьомих;

Г) другий, двадцять восьмий, четвертий, одинадцять.

7. Займенник - це:

А) Самостійна частина мови, що поєднує слова із загальнограматичним значенням вказівки на предмет, його ознаку чи кількість;

Б) самостійна частина мови, що має загальнограматичне значення ознаки;

В) самостійна частина мови, що має загальнограматичне значення абстрактного числа або певної кількості однорідних предметів;

Г) правильна відповідь відсутня.

8. Позначте займенники з числовим значенням.

а) Скільки, стільки, кілька; декілька;

Б) хтось, щось, я, ти, хтось, щось;

В) який, чий, який, чийсь, якийсь, якийсь;

Г) будь-який, декотрий, хтось.

9. Назвіть питально-відносні займенники.

- А) Хто, що, який, чий, який, скільки;
- Б) весь, кожен, будь-який, інший, самий;
- В) цей, той, такий стільки;
- Г) всі відповіді правильні.

10. Позначте займенники зі значенням ознаки.

- а) Скільки, стільки, кілька;
- Б) хтось, щось, я, ти, хтось, щось;
- В) який, чий, якийсь, чиясь, будь-яка, який-небудь;
- Г) всі відповіді неправильні.

11. Назвіть займенники, які пишуться через дефіс.

- А) Декого, ні (з) ким, ні (про) що, ні (при) чому;
- Б) який (то), хто (небудь), будь(що), скільки (небудь);
- В) (ні) хто, (не) що, (не) дещо, (не) хто;
- Г) всі пишуться через дефіс.

12. Позначте займенники зі значенням предмета.

- а) Скільки, стільки, кілька;
- Б) хтось, щось, я, ти, ми, вони, будь-хто;
- В) який, чий, який, чийсь, якийсь, якийсь;
- Г) будь-який, скільки-небудь, якийсь, декілька.

13. З якими розділами науки про мову тісно пов'язана орфографія?

- А) Із синтаксисом та пунктуацією;
- Б) з фонетикою, словотвором, морфологією;
- В) з лексикологією та фразеологією;
- Г) з лексикографією та лексикологією.

14. Вкажіть рядок, в якому вказані поєднання «прикметник + іменник» у формі родового відмінка.

- А) До вірного друга, широкою вулицею;
- Б) біля зеленого листа, біля нового будинку;
- В) із доброю подругою, великим молотком;
- Г) правильна відповідь відсутня.

15. Назвіть види речень за інтонацією, що вивчаються у молодших класах.

- А) Розповідне, питальне, спонукальне.
- Б) Окличне та неокличне.
- В) Просте та складне.
- Г) Поширене і непоширене.

16. Назвіть порядок аналізу слова за будовою на уроці української мови.

- А) 1) Зміни слово, виділи закінчення; 2) виділи основу; 3) добери спільнокореневі слова, виділи корінь; 4) порівняй спільнокореневі слова, виділи префікс; 5) виділили суфікс.
- Б) 1) добери спільнокореневі слова, виділи корінь; 2) порівняй спільнокореневі слова, виділи префікс; 3) виділи суфікс; 4) виділи основу; 5) виділи закінчення;
- В) виділи послідовно 1) префікс; 2) корінь; 3) суфікс; 4) закінчення; 5) основу;
- Г) всі варіанти правильні.

17. Відзначте рядок слів, де спостерігається перехід відносних прикметників в якісні.

- А) Ведмежа послуга, заяча душа, орлиний ніс, лебедина пісня;
- Б) лисячий комір, заяча шапка, ведмежий козушок;

- В) залізна воля, золотий характер, сталеві нерви, срібний голосок;
- Г) дванадцятий поверх, тендітна постать, важливе доручення.

18. Визначте відмінок підкреслених іменників

немає заздрощів, зошит товариша, читання книжок.

- А) Знахідний;
- Б) давальний;
- В) родовий;
- Г) клична форма.

19. Виділіть речення з обставиною місця.

- А) Мати вже майже не плакала...
- Б) У тайзі він жив змолоду, знав там кожну стежку.
- В) Він робить дурниці, і вона на зло теж.
- Г) Нічого ближчого немає за землю, де родивсь і ріс.

20. На які питання відповідають обставини причини?

- А) За якої умови?
- Б) Чому? З якої причини?
- В) Навіщо? З якою метою?
- Г) Де? Коли? Для чого?

21. Які члени речення називаються відокремленими?

- А) Які виконують одну і ту ж синтаксичну функцію, залежать від одного члену речення, об'єднані один із одним сурядним зв'язком;
- Б) Які, виділяючись інтонаційно і за змістом, набувають усередині речення певної самостійності;
- В) Слова та словосполучення, не пов'язані з членами речення підрядним чи сурядним зв'язком.

Г) Звертання, після яких ставимо знак оклику.

22. Виділіть речення з обставиною причини.

А) Через найменший успіх він надзвичайно радів.

Б) Хоча від втоми самі заплющувалися очі, але чомусь не спалося

В) Всупереч осіннім вітрам і ранковим заморозкам верболіз мені махав ще пишними гілками

Г) До віконниць тулиться голубе вікно.

23. До службових частин мови належать

А) прийменник, частка, вигуки, модальні слова;

Б) займенник, дієслово, прислівник, предикативи;

В) прийменник, сполучник, частка;

Г) службові слова та відокремлені члени речення.

24. Позначте рядок з абстрактними іменниками.

А) Патрицій, Червона Шапочка, Лебідь, Щука та Рак.

Б) абрикос, вишня, ялина, ліс, урвище, морква;

В) боротьба, кохання, надія, розкіш, егоїзм;

Г) Київ, університет, країна, дерево.

25. Відзначити рядок із якісними прикметниками.

А) Студентський, весняний, бурштиновий, дерев'яний;

Б) батьків, мамин, ведмежий, сестрин, кумедний;

В) білий, добрий, жорстокий, чистий, гарний;

Г) тепло, спокій, речовина, обсяг.

26. Підкресліть речення з обставиною місця.

А) Ми з ним поговорили про посіви, про врожай, про селянський побут.

- Б) Попрацювавши, він любив випити чашку свіжозавареного чаю.
- В) Скрізь: спереду, праворуч і ліворуч – ми побачили військо.
- Г) Дивлюся на дощ, щедрий і теплий, – земля парує.

27. На яке питання відповідають обставини часу?

- А) Якою мірою?
- Б) Як? яким чином?
- В) Коли? З яких пір? До яких пір?
- Г) Скільки? Чому?

28. Підкресліть речення з неузгодженим означенням.

- А) У Ялті ось уже другу добу йде дощ (М.Коцюбинський).
- Б) Сім'я школяра має довіряти вчителю (В.Сухомлинський).
- В) Дніпро впадає у Дніпровський лиман Чорного моря.
- Г) Дивлюся на дощ, щедрий і теплий, – земля парує.

29. Підкресліть речення з однорідними обставинами та узагальнюючим словом.

- А) Ми з ним поговорили про посіви, про врожай, про селянський побут.
- Б) Попрацювавши, він любив випити чашку свіжозавареного чаю.
- В) Скрізь: спереду, праворуч і ліворуч – стояли козаки.
- Г) Дивлюся на дощ, щедрий і теплий, – земля парує.

30. Що є основною одиницею синтаксису?

- А) Словосполучення;
- Б) речення;
- В) складне синтаксичне ціле;
- Г) слово.

31. Що називається словосполученням?

- А) Синтаксична одиниця, що складається з двох або більше слів, пов'язаних підрядним граматичним зв'язком;
- Б) граматично та інтонаційно оформлена за законами мови мінімальна одиниця мови;
- В) одиниця синтаксису, що складається з двох знаменних слів – підмета і присудка.
- Г) підмет і присудок, узгоджені в роді, числі і відмінку.

32. Назвіть займенники, які пишуться разом.

- А) (Де)кого, ні (з) ким, ні (про)що, ні (який);
- Б) що(небудь), який(небудь), ні(про)що;
- В) (ні)хто, (ні)що, хто (сь) (ані)скільки, (де)хто;
- Г) ні(з)чим, аби(з)ким, аби(про)кого.

33. Виділіть речення з узагальнюючим словом.

- А) Від дому, від дерев, і від голубника, і від галереї – від усього далеко побігли тіні.
- Б) За все, за все тобі вдячний.
- В) Дивлюся на дощ, щедрий і теплий, – земля парус
- Г). Жінка смілива, самостійна, вона добре зналася в людях.

34. Як називається головний член речення, що виражає будь-яку ознаку, стан предмета мови, виражений одним дієсловом або його еквівалентом?

- А) Підмет;
- Б) простий дієслівний присудок;
- В) складений іменний присудок;
- Г) однорідні члени речення.

35. Підкресліть речення, де підмет виражений синтаксично неподільним сполученням слів.

- А) Три дівчинки гралися біля дому.
- Б) З'ясувалося неймовірне.
- В) Те, що сталося, ще більше згуртувало нас.
- Г) Жінка смілива, самостійна, вона добре зналася в людях.

36. Виділіть речення з обставиною мети.

- А) Мати вже майже не плакала.
- Б) У тайзі він жив змолоду, знав там кожну стежку.
- В) Він робить дурниці, і вона на зло теж.
- Г) Дивлюся на дощ, щедрий і теплий.

37. На яке питання відповідають обставини умови?

- А) Коли? Де? Чому?
- Б) Чому? З якої причини?
- В) Навіщо? З якою метою;
- Г) За якої умови?

38. Які слова називаються вставними?

- А) Які виконують одну і ту ж синтаксичну функцію, залежать від члену речення, об'єднані один з одним сурядним зв'язком;
- Б) які, відокремлюючись інтонаційно і за змістом, набувають в реченні певної самостійності;
- В) слова та словосполучення, не пов'язані з членами речення підрядним чи сурядним зв'язком.
- Г) самостійні слова.

39. Визначте відмінок іменників *розповісти про екскурсію, бачити будинок, влізти на гору, мріяти про кохання*.

- А) Орудний;
- Б) знахідний;
- В) називний;
- Г) родовий.

40. Які слова називаються неоднорідними означеннями?

- А) Які узагальнено називають те, що окремо перераховано однорідними членами речення;
- Б) означення, що у сурядному зв'язку між собою, і водночас кожне їх безпосередньо пов'язані з означуваним словом;
- В) означення, що характеризують предмет з різних сторін і не перебувають у сурядному зв'язку між собою.
- Г) слова та словосполучення, не пов'язані з членами речення підрядним чи сурядним зв'язком.

41. Що називається узгодженням?

- А) Тип синтаксичного зв'язку у словосполученні, коли залежне слово подібне стрижневому слову за родом, числом й відмінком.
- Б) Тип синтаксичного зв'язку у словосполученні, коли стрижнєве слово вимагає постановки залежного слова у певному непрямому відмінку;
- В) Тип синтаксичної зв'язку у словосполученні, коли незмінне слово приєднується до стрижневому за змістом.
- Г) слова та словосполучення, не пов'язані з членами речення підрядним чи сурядним зв'язком.

42. Позначте рядок з іменниками чоловічого роду.

- А) Ім'я, по батькові, пальто, кафе, кіно, метро.

- Б) Рідкісність, прізвище, миша, дріб, біль.
- В) Лікар, тюль, Батумі, Сухумі, собака, рефері, рояль, біль.
- Г) боротьба, кохання, надія, розкіш, егоїзм.

43. Граматичним значенням слова називається

- А) абстрактне значення слова, яке виникає в системі його форм, у словосполучі та реченні;
- Б) конкретне значення слова, його семантика;
- В) значення, яке виражається у вигляді внутрішніх ресурсів слова;
- Г) Тип синтаксичної зв'язку у словосполученні, коли незмінне слово приєднується до стрижневому за змістом.

44. Визначте відмінок підкреслених іменників

учень розповів про екскурсію, будинок на горі, пісня про кохання

- А) орудний;
- Б) місцевий;
- В) називний;
- Г) знахідний.

45. Позначте рядок з іменниками середнього роду.

- А) Ім'я, пальто, кафе, кіно, метро.
- Б) Рідкісність, прізвище, миша, дріб, біль.
- В) Кава, картопля, лікар, тюль.
- Г) Делі, Баку, шлях, кольрабі, кенгуру.

46. Позначте рядок з іменниками, що вживаються як в однині, так і в множині.

- А) Залізо, молодь, чистота, північ, Дніпро;
- Б) море, дитина, люди, небо, німці, лікар;

- В) Канікули, доба, сани, заморозки, сутінки, Альпи;
Г) експеримент, деревина, кисень, луки.

47. Позначте рядок із простими кількісними числівниками.

- а) П'ять, десять, чотири, три, тисяча, мільйон;
Б) двоє, п'ятеро, семеро, десятий, двадцять четвертий;
В) дві п'ятих, півтора, півторапта, чотири сьомі.
Г) вісім п'ятнадцятих, восьмеро, десятий.

48. Мудрий не той, хто знає багато, а той, чиї знання корисні (Есхіл).

Підкреслені слова в реченні:

- А) 2 вказівні займенники,
Б) Підмет і присудок, виражені іменником і прикметником;
В) Прикметники, що виконують у реченні функцію присудка;
Г) Іменник і дієслово.

49. Коли людина не знає, до якої пристані вона прямує, для неї жоден вітер не буде попутним (Сенека, римський письменник).

Підкреслені слова є такими членами речення:

- А) займенник, прикметник;
Б) підмет і присудок;
В) присудок і означення.
Г) простий дієслівний та складений іменний присудки.

50. Коли хтось виходить з дому, нехай подумає про наміри, а коли повернеться, нехай подумає про досягнення (Клеовул, давньогрецький мудрець).

Підкреслені слова в реченні –

- А) дієслово дійсного способу, займенник;

- Б) займенник, числівник;
- В) іменник, займенник;
- Г) дієслово наказового способу, додаток.

Список використаних джерел та літератури

1. Абрамович С. Д., Чікарьова М. Ю. Мовленнєва комунікація: підручник. Київ, 2004. 472 с.
2. Ачилова В. П. Сучасна українська літературна мова. Практичний синтаксис складного речення: навч.-метод. посіб. Сімферополь: Аріал, 2012. 82 с.
3. Бабій І. М., Вільчинська Т. П. Сучасна українська літературна мова. Морфологія : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Вид. 3-тє, перероб. і допов. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2016. 183 с.
4. Бойко В. М., Давиденко Л. Б. Сучасна українська літературна мова: Морфеміка. Словотвор : навч. посіб. для студ. ВЕЗ В. М. Бойко. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2010. 119 с.
5. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі: Метод. посіб. / М. С. Вашуленко. К.: ВД «Освіта», 2018. 400 с.
6. Гливінська Л. К. Українська мова. Фонетика. Орфоепія: навчальний посібник. Київ: Логос, 2008. 315 с.
7. Гончар Олесь. Із записів до щоденника (про письменників). *Літературна газета*. 2001. 29 березня
8. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія / за ред. К. Г. Городенської. Київ : ВД Дмитра Бураго, 2017. 752 с.
9. Грета Ю. Великі мудреці (Ті, хто змінив світ). Харків: Принт, 2013. 352.

10. Демешко І. М. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис. Словосполучення. Просте неускладнене речення: навч. посіб. 4-е вид., випр. і допов. Кропивницький; Харків : Озеров Г. В. [вид.], 2019. 247 с.
11. Загнітко А. Теоретична граматики української мови. Донецьк : БАО, 2011. 992 с.
12. Івкова Н. М., Пац Л. І. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови : навч. посіб. Горлівка : Вид-во ГДПШМ, 2011. 140 с.
13. Козачук Г. О., Макарець Ю. С. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: навч. посіб. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. 191 с.
14. Карабута О. П., Климович С. М., Мартос С. А. Контрольні роботи з сучасної української літературної мови : навч.-метод. посіб. Херсон: Стар, 2019. 225 с.
15. Ковальчук С. Б. З цілющих джерел рідного краю. Краєзнавча література під час вивчення синтаксису і пунктуації. Житомир: Полісся, 2002. 143 с.
16. Козленко І. В. Морфеміка сучасної української літературної мови: навч. посібник. К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2007. 236 с.
17. Козленко І. В. Українська пунктуація: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Київський університет, 2009. 320 с.
18. Конторчук Г. К. Сучасна українська літературна мова. Практикум із синтаксису: Навчальний посібник. Житомир: ПП «Рута», 2008. 348 с.
19. Корнієнко І. А. Сучасна українська літературна мова: навч.-метод. посіб.: у 2 ч. Миколаїв : Іліон, 2014. Ч. 1. : Граматика. Словотвір. Морфеміка. Морфологія. Іменні частини мови. 207 с.
20. Крохмальна Г. Сучасна українська літературна мова: навч.-метод. посіб. для студ. пед. коледжу. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 243 с.
21. Культура мови на щодень / Н. Я. Дзюбишина-Мельник та ін.; ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Довіра, 2000. 170 с.

- 22.Лавриниць О., Симонова К., Ярошевич І. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Київ, 2019. 524 с.
- 23.Ляхно Н. В. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : завдання і вправи : навч. посіб. Київ: ун-т ім. Бориса Грінченка, 2011. 142 с.
- 24.Микитюк О. Сучасна українська літературна мова: самобутність, система, норма : навч. посібник. Львів, 2010. 254 с.
- 25.Попова І. С., Зайцева В. В. Сучасна українська літературна мова (Фонетика і фонологія. Орфоєпія. Графіка і орфографія): навч. посіб. Вид. 2-е, допов. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2013. 49 с.
- 26.Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
- 27.Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 213 с.
- 28.Сучасна українська літературна мова: зб. вправ і завдань на матеріалі творів Т.Г. Шевченка (для студентів закладів вищої освіти) /відп. ред. Г.М. Вокальчук, В.М. Мойсієнко. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014. 298 с.
- 29.Стахів М. О., Крохмальна Г. І. Сучасна українська літературна мова з практикумом : навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 454 с.
- 30.Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія: навч. посіб. / уклад.: Н. В. Павлик. В. О. Юносова. 2-ге вид., перероб. і допов. Мелітополь : Вид. будинок Мелітоп. міськ. друк., 2018. 228 с.
- 31.Сучасна українська літературна мова: навч. посіб. / С. О. Караман та ін.; за ред. С. О. Карамана. Київ: Літера, 2011. 560 с.

32. Сучасна українська мова: Морфологія: підручник / Л. А. Алексієнко, О. М. Зубань, І. В. Козленко ; за ред. А. К. Мойсієнка. Київ : Знання, 2013. 524 с.
33. Сучасна українська мова: Синтаксис: підручник / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін.; за ред. А. К. Мойсієнка. Київ : Знання, 2013. 238 с.
34. Українська мова: енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський та ін. Вид. 2-ге, випр. і допов. Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. 820 с.
35. Українська мова: практикум: навч. посіб. для студ. гуманіт. спец. вищих закл. освіти / О. М. Пазяк та ін. Київ: Либідь, 2000. 384 с.
36. Сучасна українська літературна мова: підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін. ; за ред. М. Я. Плющ. 7-ме вид., стер. Київ: Вища шк., 2009. 430 с.
37. Український правопис / ред.: Є. І. Мазніченко та ін.; НАН України. Нова ред. Київ: Наукова думка, 2019. 390 с.
38. Уроки з народознавства / Упорядник М. В. Масловська. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 304 с.
39. Хрустик Н. М. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка: підручник. Одеса: Фенікс, 2012. 135 с.

Інтернет-ресурси:

1. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>
2. <http://ukrainskamova.at.ua/http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>
3. <http://chak-chy-pravylnomy-hovorymo.wikidot.com/>
4. <http://litmisto.org.ua/?cat=15>